

Крупнозелена - 1,5-2,4 г, Антарія – 1,8-2,7 г. Така ж закономірність спостерігалась при визначенні посівних якостей насіння (енергії проростання та схожості насіння).

Проведені дослідження дозволили встановити, що на посівні, технологічні показники та продуктивність гречки впливає материнська різноякісність насіння (місце формування насіння на рослині). Найбільш вагоміте насіння формується на стеблі та пагонах 1 порядку. На пагонах 2 і 3-го порядку маса 1000 зерен зменшується.

Продуктивність насіння відібраного із стебла і пагонів 1-го порядку були найвищі, з пагонів 2- 3 – го порядків – нижчі від стандарту. Тому, в первинному насінництві слід відбирати насіння із стебла і пагонів першого порядку, так як вони дають більш продуктивне потомство.

Література

1. Гаврилянчик, Р.Ю. Удосконалення елементів технології вирощування гречки в весняних та літніх посівах в умовах південної частини Західного Лісостепу України : автореф. дис. ... канд. с.-г. наук: 06.01.09 / Р. Ю. Гаврилянчик ; Подільський держ. аграр.-техн. ун-т. - Кам'янець-Подільський : Б.в., 2006. – 22 с.
2. Гаврилянчик Р. Ю. Продуктивність гречки залежно від попередників та бактеріальних добрив / Р.Ю.Гаврилянчик // Збірник наукових праць Подільської державної аграрно-технічної академії. – Кам'янець-Подільський: Абетка. 2001. – Вип. 9. – С. 140-142.
3. Гаврилянчик Р. Ю. Продуктивність гречихи в залежності от предшественников // Сб. научн. тр. Международной конференции посвященной 30-летию научно-исследовательского института крупяных культур. – Каменец-Подольский: Абетка, 2002. – С. 198-202.

ВІДМІННОСТІ АГРОХІМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ЧОРНОЗЕМНИХ І ОПІДЗОЛЕНИХ ҐРУНТІВ КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКОГО РАЙОНУ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

*Гушуватий С.О., студент 5 курсу спеціальності 7.09010101
«Агрономія» навчально-наукового інституту агротехнологій і
природокористування ПДАТУ
Науковий керівник: кандидат с.-г. наук, доцент Вахняк В.С.
Кафедра землеробства і агрохімії*

В природному ресурсному потенціалі Хмельницької області переважають земельні ресурси (більше 74 %). Це свідчить, що область аграрна і в перспективі аграрний сектор має пріоритетний розвиток. Тому вивчення ґрунтів – головне завдання відносно їх раціонального використання, оскільки від стану ґрунтового покриву залежатимуть технології вирощування сільськогосподарських культур, кількість і якість виробленої продукції і ефективність виробництва. Виходячи з цього, метою

нашої дипломної роботи було дати характеристику ґрунтам Кам'янець-Подільського району Хмельницької області за фізико-хімічними показниками на основі результатів останнього циклу еколого-агрохімічної паспортизації земель сільськогосподарського призначення, проведеної у 2010 році Хмельницьким центром «Облдержродючість».

У Кам'янець-Подільському районі переважають чорноземи типові і опідзолені та сірі лісові ґрунти, площі яких займають біля 30 % кожного. Ознаки опідзолення мають 55,4 тис. га, тобто 60% ріллі. За середньозваженими по району показниками поживний режим ґрунтів у цілому несприятливий – на фоні високого забезпечення калієм і бором та середнього фосфором, ґрунти мають дуже низьке забезпечення азотом, міддю, цинком, кобальтом і молібденом.

Властивості *чорноземів типових та чорноземів опідзолених*, що зумовлюють стан ґрунтового поглинального комплексу нижчі, як в природних аналогів і характеризуються наступними параметрами: близькі до нейтральних з незначною гідролітичною кислотністю; малогумусні (вміст гумусу 2,84 %); ненасичений ґрунтовий поглинальний комплекс основами (насиченість складає до 85 %) при низькій кількості обмінних основ (до 20 мг-екв./100 г ґрунту).

Динаміка властивостей свідчить про покращення кислотності, але не проявляється покращення стану ґрунтового поглинального комплексу по насиченості основами та вмісту гумусу (знижуються).

Чорноземні ґрунти, які знаходяться в ріллі, мають такі особливості поживного режиму: чорноземи типові характеризуються кращим поживним режимом по макроелементах, чорноземи опідзолені – за мікроелементами, зокрема:

- чорноземи характеризуються добрим забезпеченням по калію і фосфору, але дуже низьким по азоту; чорнозем типовий малогумусний має вищий вміст азоту і фосфору (на одну градацію забезпеченості) і вищий вміст калію (в межах градації високого забезпечення);

- динаміка вмісту макроелементів подібна – підвищення вмісту калію за останні 10 років, підвищення вмісту фосфору в передостанній тур обстеження ґрунтів (9-й) і зниження – в останній (10-й);

- за вмістом мікроелементів чорноземи типові дуже високо забезпечені бором, а іншими елементами дуже слабо, чорнозем опідзолений високо бором, слабо марганцем і молібденом і дуже слабо цинком і кобальтом;

- динаміка вмісту мікроелементів відрізняється в цих ґрунтах.

Сірі лісові ґрунти району мають дуже низький вміст гумусу, дуже мало обмінних основ і дуже високу кислотність, на рівні нижніх меж, притаманних ґрунтам у природній обстановці, що є негативним наслідком сільськогосподарського використання.

Динаміка властивостей інша, ніж в чорноземах, і практично однакова у всіх різновидностях ґрунтів: зменшення вмісту гумусу за період 1999-2004 рр., підвищення в 2004-2010 рр.; зменшення обмінних основ (на 20-25 %); підвищення гідролітичної кислотності при відносно стабільній обмінній.

Максимальні кількості потреби вапняку одержано при розрахунках за даними по кожному полю зокрема, що слід визнати точнішим способом. Розрахунки по середньозважених показниках по господарству і по площах ґрунтів за агрохімічним забезпеченням (по кислотності) занижені і не відображують реальну картину потреби.

Сірі лісові ґрунти Кам'янець-Подільського району мають несприятливий поживний режим:

- за вмістом макроелементів - ґрунти дуже низько забезпечені азотом, низько і середньо фосфором і високо калієм;

- порівняно з чорноземними у сірих лісових ґрунтів гірший лише фосфорний режим, що притаманно цьому типу ґрунту;

- за вмістом мікроелементів лише по бору середня і висока забезпеченість, а за іншими – дуже низька, тобто вони подібні за вмістом мікроелементів до чорноземних;

- суттєвої різниці між сірими лісовими ґрунтами, що відрізняються за гранулометричним складом і еродованістю не виявлено.

Рівень технологій, який використовується в господарствах, фактично не впливає суттєво на поживний режим ґрунтів. Аграрне використання генетично різних ґрунтів фактично наблизило їх поживний режим як за макро-, так і за мікроелементами. Це зближення відбулось на нижчому, ніж притаманне природним аналогам ґрунтів рівні, що вказує на погіршення поживного режиму ґрунтів, які використовуються в ріллі.

В господарствах району вноситься різна кількість добрив, що зумовлено економічними можливостями. Органічні добрива найбільше вносять в СТОВ ВФ «Мрія» с.Сокіл (до 3,6 т/га) та СТОВ АФ «Нефедівське» с. Нефедівці (до 4,6 т/га). Мінеральні добрива господарствами району вносились в 2010-11 роках від 76 до 336 мг/кг діючої речовини. При використанні низької кількості добрив співвідношення між елементами живлення складає 1:0,2-0,5:0,1-0,3, а в господарствах з більшим забезпеченням мінеральними добривами покращується і становить 1:0,7-0,8:0,5-0,8.

МУЛЬЧУВАННЯ ПРИШТАМБОВИХ СМУГ МУЛЬЧУЮЧИМИ МАТЕРІАЛАМИ

Дарій Т.Д., студентка 3-го курсу спеціальності 6.090101 «Агрономія» спеціалізації «Флодоовочівництво і виноградарство» навчально-наукового інституту агротехнологій і природокористування ПДАТУ
Науковий керівник: кандидат с.-г. наук, доцент Чебан С.Д.

Кафедра плодовоовочівництва лісового і садово-паркового господарства

Найбільш раціональна система утримання ґрунту в міжряддях саду молодих інтенсивних насаджень чорний пар, а після вступу в плодоношення - чергування чорного пару з сидератами.